

KĀ VEICAS AR VALSTS VALODU?

Turiet savu tēvu valodu godā un cieņā un jums labi klāsies virs zemes, jo kas sevi pašu negodā, to arī citi negodās.

Juris Alunāns (1832.—1864.)

1989. gada 5. maijā pieņemtais Augstākās Padomes Likums par valsts valodu stājas spēkā ar 1992. gada 5. maiju līdz ar attiecīgo atbildību par tā neieviešanu. Rakstu šīs rindas vairāk kā analīzi nekā pārmetumu — pirmkārt, mums pašiem — latviešiem. Nevienš cits jau nenāks mūsu mājā ieviest kārtību. Tas jādarā mums pašiem, bet tā kā šis darbs nav ne viegls, ne arī bez izdevumiem, tad administrācijas palīdzība tomēr būtu nepieciešama.

Analizējot stāvokli rūpnīcā par valsts valodas ieviešanu, aplūkoju sešas darbības sfēras:

1. Rūpnīcas pavēles,
2. Instrukcijas.
3. Reglamenti.
4. Rūpnīcas iekšējās veidlapas.
5. Terminu vārdnīca.
6. Valodas komisijas darbība.

Un tā, lūk, no 59 pašām pēdējām rūpnīcas pavēlēm 25 ir krievu valodā. Dzirdeju aizbildinājumu, ka tas ir atkarīgs no tā, kāda mašīnrakstītāja pašreizējā momentā ir pie veselības. Lai nu tā būtu.

Kas attiecas uz instrukcijām, tad to galveno daļu veido drošības tehnikas instrukcijas — ap 600 instrukciju. Manuprāt, ar darba aizsardzības un drošības tehnikas daļas darbošanos šai jautājumā ir apmierināta. Acīmredzot, lieli uzdevumi vairāk mobilizē priekšā stāvošam darbam. Instrukcijas ir sadalītas tulkošanai pa ceļiem, ir noteikti termiņi izpildei. Attiek vēlēt lielu atsaucību no ceļu speciālistiem. Uz šodienu ir iztulkojās ap 50 instrukciju.

Ar reglamentiem tā lieta ir tikpat sareģģīta. Vienību gan ir mazāk, bet apjoms ir liels. Tā, no apmēram 50 rūpnīcas reglamentiem pašreiz ir pārtulkoti septiņi. Seit daudzās vietās jāstāpās ar terminoloģijas grūtībām, tādēļ, ka rūpnīca šis darbs gan ir iesāks, bet virzās uz priekšu gliemeža gaitā.

Ideja par rūpnīcas terminoloģijas vārdnīcu radās pašdarbības rezultātā un tāpat arī turpinās. Bija

gan norunāts, ka administrācija dos savu «svēdību», ka katra ceļa un daļu speciālisti veidos savu terminu daļu, bija pat termiņš noteikts, kad jābūt gatavam šim darbam, diemžēl, administrācijai ir daudz svarīgākas darīšanas un tādēļ šis pasākums faktiski ir iestumts enā, kaut gan daudziem tas varētu tagad būt krietns palīgs darbs. Pašreiz lēni veidojas 1. un 5. ceļa terminu daļa, aizsākums ir konstruktora biroja, bet par darbību citās daļās un ceļos nekā nav dzirdēts.

Kas attiecas uz veidlapām, tad šeit darba rezultāti novērtējami ļoti tuvu nullei. Joprojām lielā daļa veidlapu, kas pienāk no rūpnīcas vadības ceļos, ir krievu valodā. Piemēram, 1. ceļā saskaņotā ap 15 dažādu veidlapu. Visa AVS biroja dokumentācija ir krievu valodā. Šeit iebildis, ka programmas sastādītas krievu valodā, uz ko tikpat labi var atbildēt, ka attaisnojums nederīšanai vienmēr vieglāk sameklēt, nekā kaut ko izdarīt.

Un, beidzot par valodas komisiju, kam, manā uzskatā, būtu šo visu lielo darbu jāveda, bet faktiski tā nedarbojas, un tas īpaši parāda gan mūsu pašu, gan administrācijas atteiksmi šajā jautājumā.

Valodas komisijas darbībai es saskatu trīs galvenos virzienus:

- * izvēlēties galveno darbu secību un to beigšanas termiņus;
- * kontrolēt darba gaitu;
- * sniegt konsultācijas un palīdzēt izlemt strīdīgos jautājumus, pieaicināt konsultantus, turklāt šim darbam būtu jānotiek regulāri.

Lai šos uzdevumus sekmīgi risinātu, nepieciešams, lai šai komisijai būtu gan pilnvaras, gan līdzekļi šo uzdevumu veikšanai. Un, vispējīgi, ņemot vērā, ka mūsu pašu zināšanas valodniecībā nemaz nav tik spidošas, darba apjoms ir liels, bet laika rezerves strauji sarūk, ir nopietni jānovērtē savas spējas un pamatīgi jāsaparojas, lai līdz 1992. gadam ar šo jautājumu tiktu kārtībā.

ALDIS ZEIBOTS

UZ TVERU

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā jau ziņojām, ka starp mūsu rūpnīcu un Tveras stiklaplastu un stikla šķiedras rūpnīcu noslēgta vienošanās par ekonomisko sadarbību un kultūras sakaru attīstību. Otrdien uz radniecisko uzņēmumu komandējumā devās mūsu uzņēmuma direktors Inārs Poļaks, galvenais inženieris Andris Brutāns un 2. ceļa priekšnieks Andrejs Grasis. Viņi iepazīsies ar rūpnīcu, tās ceļiem un ļaudīm, ar to, kā Tveras rūpnīcā risina ražošanas problēmas. Sarunās starp abu rūpnīcu vadošajiem darbiniekiem tika pārrunāti un konkrēti turpmākās sadarbības virzieni.

Sports

Uzvara Kuldīgā

Novembrī Kuldīgā notika Ķīmiķu RK kompleksā kausa izcīņa šahā, novusa un galda tenīsa. Kopvērtējuma Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas komanda ieguva 1. vietu.

Galda tenisa sportistu komanda — 1. vieta. Komandā startēja M. Dobrovoļskis no 2. ceļa, G. Lezdīns — no 7. ceļa un V. Brokāns — no 2. ceļa.

G. Putns no 4. ceļa, J. Ivanovs — no 17. ceļa, A. Zariņš — no 7. ceļa piedalījās novusa sacensības un ierindojās 2. vietā.

Šahā mūsu komanda palika 5. vietā. Piedalījās šahisti A. Kļaviņš — no 1. ceļa, A. Vidriķis un V. Brokāns — no 2. ceļa.

HRONIKA

Elektrokrašu ceļā par sistemātisku alkoholisko dzērienu lietošanu un neattaisnotiem darba kavējumiem no darba atbrīvoti operatori Aigars Akmens un Didzis Bukbārdis un ar administrācijas svētību pārcēli par meistara palīgu mācekļiem uz 4. ceļu.

Operatoram Vladimiram Malīševam izteikts rājiens par neattaisnotiem darba kavējumiem un samazināts atvaļinājums par 2 dienām. Par tādu pašu pārkāpumu izteikts rājiens Fjodoram Sokolovam un atvaļinājums samazināts par 3 dienām.

Red. piez. Kā paskaidroja 4. ceļa, pašlaik austuvē ļoti pietrūkst meistara palīgi. Iespējams, ka darba apstākļu maiņa un kolektīvis palīdzēs jaunajiem būt disciplinētiem.

UZMANĪBU!

Sakarā ar to, ka daļu borskābes sapnema papīra maišos, registrācija uz lietoto polietilēna maišu iegādi pārtraukta. Par tās atsākšanu paziņosim rūpnīcas laikrakstā.

1. ceļa administrācija

Maina divstāvu dzīvokli ar visām ērtībām (2. stāvā) pret trīsstāvu, iespējami varianti. Zvanīt — tel. 22841.

MŪSU KONDITORI

Liels pieprasījums ir pēc rūpnīcas sabiedriskās ēdināšanas kompleksa «Vitrium» konditorejas ceļa izstrādājumiem, Valdas Brūveres vadītājs konditoru kolektīvs ik dienu rūpējas par to, lai uzņēmuma strādājošie varētu iegādāties svaigas kūkas, smalkmaizītes, plātsmaizes, kļiņģeris, cepumus un citus izstrādājumus.

Šī ceļa labāko strādnieku skaitā ir arī Larisa Runce, kura redzama šajā attēlā.

ALEKSEJA KOZIŅECA foto

ŠODIEN BĒRNU DĀRZOS

Baumo jau dažādi. Lai šī lieta kļūtu skaidrāka visiem, bija jānot rakstam. Stāsta Anda Evele, bērnu dārzu galvenās grāmatvedes vietniece.

Bērnu dārzos strādājošiem ir palielinātas algas. Tas viss darīts, pamatojoties uz Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1990. gada 19. jūnija lēmumu «Par ārpusbudžeta sociālās palīdzības fonda izveidošanu». Domāju, ka nebūtu vajadzīgs lēmumu vārds vārdā pārrakstīt. Interesenti ar to var iepazīties bibliotēkās. Starpība algas (atkarībā no pamatlīkmes, darba stāža, izglītības) veido 20—50 rubļus. So naudu izmaksā no līdzekļiem, kurus rajons iegūvis par komercpreču pārdošanu. Rūpnīcas algas fonds nav pārērtēts, jo algas palielinājumu veido piemaksas. Bērnu dārzos vairs nav diennakts grupiņas,

līdz ar to nav vairs nepieciešamas naktsaukles. Maimiņas darba laiks audzinātājam un auklītem: vairāk darba, mazāk brīvdienu. Līdz ar to radušies brīvie līdzekļi, no kā palielināt algas tiem, kam tas bija zem 100 rubļiem. Par algu pielikumu bērnu dārzos nevajadzētu apvainoties tiem, kam algas paaugstinājums nepienākas pēc Augstākās Padomes lēmuma, to palielināja Maskava, jo rūpnīca vēl arvien atrodas tās pakļautībā.

Bērnu dārzos ir tendence stipri sarūkt bērnu skaitam mazākajās grupiņās. Tā kā mātes saņem palīdzību 70 rubļus līdz pusotra gada vecumam, 50 rubļus, ja bērnu neved bērnu dārzā līdz 6 gadu vecumam, tad daudzi vecāki labprāt savas mazuliņas audzina un aprūpē mājās.

Pierakstīja PĀRSLA BEBRE

Ķirurgs ir nepieciešams!

Izlasot 25. oktobrī «Valmieras Ķīmiķu» rakstu «Poliklinika paliek», esam neizpratnē: kādēļ rūpnīcas strādniekiem ķirurgs būtu jāmeklē pilsētas poliklinikā? Nemot vērā specifiskos darba apstākļus elektrokrašu nodalī, spoletavā, kā arī citos ceļos, mums ķirurgs ir ļoti nepieciešams. Dr. Blumbergs rūpnīcas poliklinikā strādā jau 20 gadus un ir ļoti labi iepazīsies ar mūsu darba apstākļiem. Mēs, strādnieki, esam ļoti apmierināti ar viņa darbu un vēlamies arī turpmāk nepieciešamības gadījumā griezties tieši šeit, rūpnīcas poliklinikā, pie ķirurga Andreja Blumberga, jo zinām, ka mums palīdzību sniegs vienmēr laipns, atsaucīgs, gudrs un saprotošs speciālists.

Lūdzam rūpnīcas administrāciju rast iespēju finansēt šo štata vietu rūpnīcas poliklinikā.

2. ceļa strādājošie

(vēstulei pievienots saraksts ar vairāk nekā 400 parakstiem)

Ražošanas plāna izpilde 1990. gada 10 mēnešos

Rādītāji	Plāns	Fakts	%	1989. g. 10 mēn.	
				1989. g. 10 mēn.	% pret 1989. g. 10 mēn.
01 Stikla lodītes preču, t	9270,0	10140,0	109,4	7509,0	135,0
Izpilde pa ceļu, tūkst. rbj.	5550,4	5727,9	103,2	6181,2	92,7
02 Elektrokrašu šķiedra, t	6840,0	6695,0	97,9	7470,0	89,7
Pārspolētais diegs, t	6211,5	6061,9	97,8	6763,8	89,6
Izpilde pa ceļu, tūkst. rbj.	10143,2	9923,7	97,8	9978,8	100,6
04 Audumi preču, tūkst. m	23690,7	23245,5	98,1	26366,1	88,2
Elektroizolācijas audumi, tūkst. m	17338,0	16954,7	97,8	19688,0	86,1
Nodrošinājums ar pusfabrikātiem					
05. ceļam, tūkst. m	1282,0	1127,6	88,0	727,3	155,0
06. ceļam, tūkst. rbj.	1116,7	1140,8	102,2	1258,4	90,7
07. ceļam, tūkst. m	5650,9	5509,7	97,5	5145,2	107,1
Izpilde pa ceļu, tūkst. rbj.	10340,0	10366,3	100,3	10953,3	94,6
05 Motobraucēju aizsargcepures, tūkst. gab.	176,0	170,7	97,0	177,3	96,3
Izpilde pa ceļu, tūkst. rbj.	2273,0	2236,2	98,4	2079,8	107,5
06 Izpilde pa ceļu, tūkst. rbj.	738,0	752,0	101,9	824,7	91,2
07 Dekoratīvie audumi, tūkst. m	1988,0	2020,3	101,6	2084,9	96,9
Elektroizolācijas audumi, tūkst. m	3496,0	3570,0	102,1	3152,7	113,2
Izpilde pa ceļu, tūkst. rbj.	1452,0	1459,6	100,5	1402,7	104,0

Laikraksts iznāk reizi nedēļā — ceturtdienās, latviešu un krievu valodā. Redakcijas adrese: pasta indekss 228600, Valmierā, J. Gagarina ielā 1. Tālrunis 21472 un 339. **Veprintis:** Valmieras tipogrāfija «Liesma», pasta indekss 228600, Valmierā, A. Upīša ielā 7, 0,5 uzsk. iespiedloksne, ofseta tehnika. Tirāža 800 eks. **Veprintis:** «Valmieras ķīmiķis» («Валмиерский химик») выходит один раз в неделю по четвергам, на русском и латышском языках. Адрес редакции: 228600, Валмиера, ул. Гагарина, 1. Телефон #1472 и 339. Отпечатано в Валмиерской типографии «Лесма», 228600, г. Валмиера, ул. А. Упита, 7. Offsetная печать.

Starptautiskās izstādes 1990. un 1991. gadā

«Mēbeles-90» — Maskavā, Tautas saimniecības sasniegumu izstādes 4. paviljonā no 22. līdz 29. novembrim.

Izstādē piedalīsies Austrijas, Ungārijas, Itālijas, Polijas, Rumānijas, PSRS, Francijas, Vācijas, Dienvidslāvijas firmas un organizācijas.

«Iekārtas elektrotehnisko izstrādājumu ražošanai» — Maskavā, Izstāžu komplekss Krasnaja Presņa, no 23. līdz 29. novembrim.

Izstādē piedalīsies firmas un organizācijas no Austrijas, Bulgārijas, Lielbritānijas, Ungārijas, Indijas, Spānijas, Itālijas, Nīderlandes, Pakistānas, Polijas, Rumānijas, Singapūras, PSRS, Somijas, Francijas, Vācijas, Čehoslovākijas, Šveices, Zviedrijas, Japānas.

3. starptautiskā izstāde «Tautas patēriņa preces» — KONSUM-EKSPŌ — Maskavā no 18. līdz 24. janvārim.

5. starptautiskā izstāde «Iekārtas autotransporta līdzekļu diagnostikai un remontam» — AVTOSERVISS — Maskavā, no 12. līdz 18. aprīlim.

Starptautiskā izstāde «Materiālu aprūdes elektrofizikāli-ķīmiskās metodes» — Ufa, no 14. līdz 20. jūnijam.

Līdzjūtības

...tik mātē prot pa rūpju taku aiziet klusejot.

(G. Selga)

Kad pāri aplūsušai dzīves tikai klājas ziedu un smilšu sega, esam kopā ar Tevi, Anita, mamuliti pekšņi zaudējot.

Austuves 1. maija

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Svetlanai Jacukēvičai, tēvu pēdējā gaitā pavadot.

Spolešanas nodaļas kolektīvs

Par izdevumu atbild
L. DREIMANE